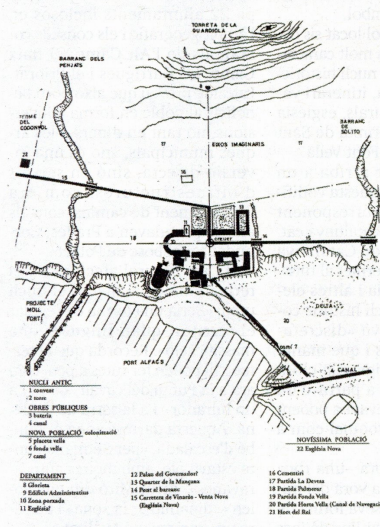

Espais urbans carregats d'història, cultura i relacions socials

Fotografia antiga amb els pòrtics de la plaça inacabats.

FOTO: CEDIDA

Plànol esquemàtic dels inicis de Sant Carles de la Ràpita.

IMATGE: CEDIDA

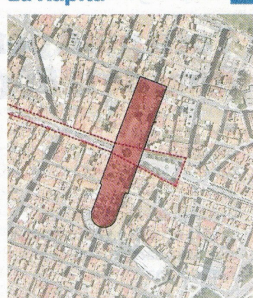
Interior del porticat de la plaça. FOTO: JOAN REVILLAS

amb pilastres ornamentals encoixinats coronat per un frontó ornamental d'estil neoclàssic seguint el ritme dels arcs carpanells.

Dels edificis monumentals neoclàssics del temps de Carles III queden en peu restes de la Glorieta i l'anomenada Església Nova que sembla havia de ser un edifici destinat a l'administració pública. La Glorieta és un petit pavelló exempt i inacabat concebut com un mirador vers la mar que presideix l'extrem superior de l'eix mar-muntanya de la ciutat. Aquesta perspectiva típica del barroc i del neoclàssicisme s'ha perdut per la construcció d'edificis moderns en aquest eix viari.

De la plaça de Carles III destaquen la casa Laureano i l'actual església de la Trinitat reconstruïda de nou després de l'enderroc l'any 1941 de l'església inicial, situada a cada costat dels dos extrems de l'espai porticat. Les cases de la plaça estaven dissenyades per habitatges unifamiliars de planta baixa i primer pis amb una façana ordenada per balcons, finestres emmarcades, coberta in-

La Ràpita

Ortoplànol de la plaça Carles III, amb l'eix transversal des de la Glorieta al mar

clinada de teula i una cornisa correguda que anivella l'alçada del conjunt de les cases. Actualment algunes cases encara mantenen parts de la seva estructura inicial i recorden la vida social del món rural que es desenvolupa als porxos de la plaça.

El primer traçat del passeig del Prado de Madrid s'atribueix a José de Hermosilla, pensionat a la ciutat de Roma per estudiar l'arquitectura i l'urbanisme de l'antiguitat clàssica i poder-ho ensenyar als alumnes de la Academia de Bellas Artes de San Fernando. L'arquitecte i assagista Fernando Chueca Goitia diu en referència a la plaça de la Ràpita: «El més sobresortint (Sant Carles de la Ràpita) és la plaça, tractada com un llarg saló, amb una testera en semicerle. Forma que ens és familiar després del Saló del Prado i que pot ser un ressò de la plaça Navona, de Roma».

Sobre les restes d'un estadi romà, la Piazza Navona va passar de ser un mercat medieval a una magnífica plaça barroca. Mentre que aquesta plaça és el resultat d'una intervenció d'esponjament

del centre històric, la plaça de Carles III és fruit d'un projecte de la il·lustració amb una traça 'ex novo'. Geomètricament perfecte i sense que les preexistències condicionessin el seu disseny, coincideix en la forma, les mesures, simetries i proporcions amb la Piazza Navona. El paral·lel és també manifest en l'eix transversal. Mentre que a la plaça romana en aquets eix es troba l'església de Santa Agnese en Agone amb la façana principal còncava, la de la Ràpita té una nova plaça oberta en ventall mirant el mar que finalitza en el mirador de la Glorieta a la part més elevada de la població.

El disseny de la plaça de Carles III és fruit de l'Acadèmia i representa un model urbanístic reeixit del temps de la Il·lustració. Com diu Paco Carles Guardia, «és el resultat d'un estudiat pla en el qual les obres inacabades es van convertir durant gairebé un segle en ruïnes; paradoxalment, com si el destí hagués volgut rendir un homenatge simbòlic als vestigis romans que van servir de patró i inspiració als seus projectistes».

Saber més

Part de la informació d'aquesta sèrie està extreta del llibre 'Espais urbans porticats a la demarcació de Tarragona', del mateix autor de l'article i editat per la Diputació de Tarragona, que proposa un recorregut per carrers, places i edificis porticats de 38 municipis amb fotografies, dibuixos i plànols de Joan Figuerola.

Espais urbans porticats

Calendari de lliuraments:

- Dissabte, 6/02:** Places Mercadal i Castell de Reus
- Diumenge, 7:** Pla de la Seu i carrer Merceries de TGN
- Dissabte, 13:** Places Agustí de Querol i Constitució Tortosa
- Diumenge, 14:** C. Àngel Tortosa
- Dissabte, 20:** Plaça de l'Església de Santa Coloma Queralt
- Diumenge, 21:** Plaça d'Àngel Marquès de Falset
- Dissabte, 27:** P. Vila de L'Aleixar
- Diumenge, 28:** Plaça i carrer del Mercadal d'Alforja
- Dissabte, 6/03:** C. Major Batea
- Diumenge, 7:** Plaça Catalunya de Batea
- Dissabte 13:** P. Major Montblanc
- Diumenge 14:** Places de l'Església i Padreny de Sarra
- Dissabte 20:** Plaça de la Vila de Cornudella
- Diumenge 21:** P. Vila Cambrils
- Dissabte 27:** Plaça i Carrer Major de Flix
- Diumenge 28:** Plaça Major de Santa Coloma de Queralt
- Dissabte 3/04:** Plaça de l'Església de Gadesa
- Diumenge 4:** Plaça de Baix de Móra d'Ebre
- Dissabte 10:** Pl. Vila de L'Arboç
- Diumenge 11:** Plaça de l'Església d'Ulldecona
- Dissabte 17:** Places Vella i Nova d'Alcover
- Diumenge 18:** P. Major Prades
- Dissabte 24:** Plaça de l'Església d'Horta de Sant Joan
- Diumenge 25:** Plaça de la Quàrtera de Falset
- Dissabte i diumenge 1-2/05:** Places del Blat i l'Oli de Valls
- Dissabte 8:** Plaça de la Vila de Vilalba dels Arcs
- Diumenge 9:** Plaça Nova d'El Vendrell
- Dissabte 15:** Plaça Carles III de Sant Carles de la Ràpita
- Diumenge 16:** Peixateries Velles de Reus
- Dissabte 22:** Plaça de l'Església de Riudoms
- Diumenge 23:** Pl. Espanya Tortosa
- Dissabte 29:** Pl. dels Carros TGN
- Diumenge 30:** Pl. Prim de Reus